

Holandani u oceanskom teglenju i spasavanju

Klap. Dragutin Bettner

Mnogi drže da su teglaći ili remorkeri manje plovne jedinice zaposlene u lukama, rijekama i kanalima, koje tegle splavi, maone ili brodove prilikom pristajanja uz gat. Međutim osim ovakvih manjih teglača, postoje dvije vrste mnogo većih sa jačim strojevima i to: obalni teglaći i oceanski teglaći. Sami nazivi govore sa kakovim se teglenjem bave.

Holandani vrše sve ove vrste teglenja, a naročito su vješti u oceanskom teglenju. Vještina Holandana u teglenju usko je povezana sa prirodom njihove obale. Oni već vjekovima rade na podizanju brana, nasipavanju i sušenju zemljišta, kako bi njihova niska i pjeskovita obala odoljevala jakim udarcima morskih valova, s druge pak strane njihove luke leže na rijekama ili na pjeskovitoj morskoj obali, a one se mogu održavati plovnim jedino redovitim čišćenjem dna.

Svi ovi radovi usko su povezani sa bagerovanjem i teglenjem, te su se ova umjeća u Holandiji razvila do zavidnog stupnja i to znatno prije nego u mnogim drugim zemljama.

U Rotterdamu su bila sagrađena prva brodogradilišta za izradu bagera, splavi za prevoz materijala i druga plovna tehnička sredstva, koja su potrebna za regulisanje i uredenje jedne obale. Ova brodogradilišta izgrađivala su i prve teglaće.

Širom svijeta često mnoge države povjeravaju veće bagerske radove iskusnim Holandanima. Obično su ovi radovi povezani sa dugim teglenjima bagerskih sprava preko raznih mora i oceana. Prema tome i pitanje teglenja ovih nezgrapnih sprava usavršeno je u Holandiji, prije nego u drugim zemljama.

Sada postoje u Holandiji dva veća poduzeća koja se bave oceanskim teglenjem. Osim ovih poduzeća ima niz manjih poduzeća koja se pretežno bave spasavanjem brodova uzduž holandske obale.

Prvo poduzeće za oceansko teglenje osnovano je u Rotterdamu 1842. godine. Prva plovna jedinica tog poduzeća bio je teglać na kotače sagrađen iste godine na strojem od 100 KS, i slu-

žio je u glavnom za tegljenje jedrenjaka s mora u luku Rotterdam. Prvi oceanski teglač izgradilo je ovo poduzeće 1892. godine.

Nakon ovog teglaća, u kratko vrijeme izgrađeno je nekoliko oceanskih teglaća, tako da su učestala tegljenja svih vrsti plovnih objekata. Tegljeni su do mjesta opredjeljenja po svim plovnim vodama svijeta veliki plutajući dokovi, putnički i teretni brodovi, bageri, plovne dizalice i slično i sva su ta tegljenja izvršena sretno i sa uspjehom.

Osim toga od davnina duž holandske obale organizirana je sa teglačima služba prve pomoći za brodove u opasnosti.

Od 1922. godine holandska poduzeća za tegljenje i spasavanje vrlo su jaka, te su njihovi teglaći razmješteni u svim važnijim lukama na Atlantskom oceanu. Ovi teglaći mogu u najkraćem vremenu priskočiti u pomoć svakom brodu koji se nalazi u opasnosti bilo u kojem predjelu Atlantika, od krajnjeg ledenog sjevera preko ekvatorijalnih voda do krajnjeg juga. Može se reći da Holandani vrše monopol na tegljenju i spasavanju brodova u Atlantskom oceanu. Ova služba bila je prekinuta za vrijeme Drugog svjetskog rata.

Novi zamah u razvitku oceanskog spasavanja i tegljenja nastupio je 1933. godine, kada je sagrađen prvi veliki motorni teglač »**Zwarte Zee**«. Ovaj najveći i najjači motorni teglač na svijetu, nadmašio je sva očekivanja svojim naučičkim i tehničkim svojstvima. Obzirom da su parni teglaći i dok su bili u pripremi morali biti danju i noću pod parom, što je značilo veliki trošak, motorni teglač pokazao se mnogo rentabilniji, te su se poduzeća odlučila na gradnju isključivo motornih teglaća.

Kad je izbio drugi svjetski rat najveći dio teglaća koji su se nalazili u holandskim lukama pobjegao je u Englesku. Oni teglaći koji su bili na moru ili stacionirani po raznim svjetskim lukama prešli su na stranu saveznika. Za vrijeme rata holandski teglaći izvršili su mnoge zadatke. Sudjelovali su u izgradnji invazione luke **Mulberry** kao i u postavljanju podvodnih cijevi za gorivo preko Engleskog kanala, to je bila tako zvana operacija Pluto, kao i u spasavanju torpediranih brodova.

Sadašnja flotila holandskih oceanskih teglaća broji 24 jedinice od kojih 16 imaju strojeve od 1000 do 4200 KS. Većina njih imaju akcioni radius od 14.000 do 18.000 morskih milja. Oprema ovih oceanskih teglaća je najsavremenija te predstavlja zadnju riječ pomorske tehnike.

U zadnjih osam godina holandski teglaći postavili su mnoge rekorde u duga tegljenja. Tako je 1950. godine proširenje luke Melbourne u Australiji povjerenjeno jednom holandskom bagerskom poduzeću. Teglaći **Rode Zee**, **Humber** i **Noord Zee** isplovili su iz Holandije tegleći sva potrebna bagerska postrojenja. Ovaj put od 13.000 morskih milja završili su bez zapreka, nezgoda i oštećenja.

Teglač **Noord Zee** teglio je novi bager **A. M. Mackenzie** iz **Clyde-a** u Engleskoj gdje je bio sagrađen za luku Melbourne. Ovo tegljenje sretno je obavljeno, a trajalo je 113 dana.

Holandani su naročito poznati za tegljenje plutajućih dokova. Od 1892. godine do danas oni su teglili oko 90 ovakvih dokova za sve luke svijeta. Neki od ovih dokova imali su kapacitet od 30.000 tona, a jedan čak preko 50.000 tona.